

Editörden / Editorial

Türk Kütüphaneciliğinde Editoryal Süreçler

Editorial Processes of Turkish Librarianship

Türk Kütüphaneciliği Editörler Kurulu*

The editorial process is one of the most important stages of scholarly communication. We would like to share detailed information about our editorial processes in the first issue of the current year.

Merhaba Değerli Okurlarımız,

Yeni yılın ilk sayısında bilimsel iletişimin en önemli evrelerinden biri olan editoryal süreçler hakkında paylaşımda bulunulacak ve bilimsel yayıncılık alanında faaliyet gösteren süreli yayınların editoryal değerlendirmelerinde temel süreçlerin bilimsel iletişimin doğası gereği aynı veya benzer olduğu/olması gerektiği düşüncesinden hareketle ülkemizin en eski mesleki bilimsel dergisi olan *Türk Kütüphaneciliği*'nin kurumsal editoryal süreçleri hakkında bilgi verilecektir.

Türk Kütüphaneciliği dergisinde yayımlanmak üzere gönderilen ve derginin bilimsel veya diğer bölümlerine konu olan çalışmaların ön değerlendirmesi; öncelikli olarak web sitemiz ana sayfasında da paylaşılan “bilgi ve belge yönetimine ilişkin sorunları inceleme ve çözüm önerileri sunma” (*Türk Kütüphaneciliği*, t.y.) kriterleri doğrultusunda, alan yazına ulusal ve uluslararası düzeyde katkı sağlama potansiyeline göre yapılmaktadır.

Ön değerlendirme sonrası çalışmanın kabul edildiğine veya reddedildiğine ilişkin bilgilendirme iletişim yazarına yapılır. İlgili bilgilendirmeler diğer yazarlara iletişim yazarı aracılığı ile sunulur. Dergimiz Editörler Kurulu'nun tüm yazar grubunu bilgilendirme gibi bir misyonu bulunmamaktadır. Değerlendirilmek üzere editoryal süreçlere dâhil edilen çalışmalar bir dizi sürecin yer aldığı editoryal değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Editoryal değerlendirmede ilk süreç; başlığın içerikle uyumu, Türkçe ve İngilizce anahtar sözcük ve özlerin uyumu, metnin genel yapılandırması, doğru anlatım (anlaşılabilirlik/akıcılık/mantıksal akış) özellikleri, yazım kurallarına uygunluk, benzerlik tespiti, kaynak gösterme kurallarına uygunluk, bilimsel bölüme konu olan çalışmalar için doğru kategoriye karar vermek ve İngilizce özetin uygunluğudur. Öte yandan ampirik çalışmalarda bunlara ek olarak kullanılan yöntem, veri toplama tekniği, bulguların sunumu ve değerlendirmesine ilişkin denetim yapılarak çalışma tüm ayrıntıları ile incelenmektedir.

Yayın Değerlendirme Kurulu Üyeleri (hakemler) görev tanımlarında bulunmayan maddi içerikli süreçlerin editörler tarafından giderilmesini ve kendilerine sadece bilimsel denetim için çalışma gönderilmesini talep etmektedir. Bu nedenle Editörler Kurulumuz, editoryal değerlendirme süreçlerinin uzamasındaki en önemli etkenlerden biri olan maddi düzeltmelerin giderilmesi kapsamında yoğun mesai harcamaktadırlar.

* *Editorial Board of Turkish Librarianship*

Değerli Okurlarımız,

Dergimizde yayımlanmak üzere gönderilen tüm çalışmaların değerlendirilmesinde, yazıların konuları, uzunluğu, açıklığı, hakem bulma sürecinin hızı, hakemlerin değerlendirmeyi kabul edip etmemesi, hakemlerin yazışmalara dönüş hızı, üçüncü hakeme ihtiyaç olan durumlarda yeni hakem arayışı, hakemlerin değerlendirme süreçlerindeki değişkenlik, buna bağlı olarak raporların tamamlanması ve editörlüğümüze iletilmesi, yazarlardan alınan revizyonların hızı gibi çeşitli nedenlerle yayına hazırlanma süreçleri farklılık gösterebilmektedir.

Bu bağlamda, her çalışmanın kurulumuz tarafından değerlendirme süresinin eşit olmadığı, ampirik çalışmalarda bilimsel araştırma yöntemlerine ilişkin yetersizliklerden kaynaklanan sorunlar nedeniyle; kuramsal çalışmalarda kuram oluşturma ve derleme çelişkisi nedeniyle süreçlerin uzayabildiğinin, bu nedenle bazı çalışmaların kısa sürede değerlendirilirken, bazılarının uzun zaman almasının doğal olduğunun bilinmesi önem taşımaktadır. Nitekim uluslararası alandaki bilgilim dergilerinde de makalelerin dergiye gelişinden itibaren yayımlanmasına kadar geçen sürenin makalelerin yaklaşık yarısı için 212 günden daha uzun bir zamanı bulabildiği görülmüştür (Al ve Şencan, 2016, s. 456).

Dergimize gönderilen nicel araştırmalarda ise süreçlerin uzamasını etkileyen unsurların başında şunlar gelmektedir:

- **Araştırma yöntemi ve veri toplama tekniği:** Bilimsel bölüme gönderilen yazılarda araştırma yönteminin ve veri toplama tekniğinin doğru seçilmesi ve bu tekniğin/tekniklerin neden seçildiğinin kısaca açıklanması gerekmektedir. Bu açıklama; değerlendirme sürecinde, araştırma sonuçlarının genellenmesine ilişkin oluşabilecek soru işaretlerinin yazarlar tarafından ortadan kaldırılmasını sağlamaya yardımcı olması açısından gerekli ve önemlidir. Dergimiz gerekli gördüğü takdirde yazarlardan araştırma verilerini talep etmekte ve yapılan analizleri doğrulamaktadır.
- **Örneklemin evreni temsil etme kabiliyeti (oranı):** Örnekleme yönteminin araştırmaya uygun seçilmesi ve evreni temsil edebilecek örneklem büyüklüğünün saptanması bilimsel çalışmalar için önemlidir. Değerlendirme sürecinin kısa ve sağlıklı işleyebilmesi için yöntem ve örneklem hakkında çalışmalarda ayrıntılı bilgi verilmesinin önemi büyüktür.
- **Veri analizi ve hipotez testleri:** Araştırma için elde edilen verilerin analiz edilmesi veya hipotezlerin test edilmesi süreçlerinde verinin türü (gruplama, aralıklı vb.) ve özellikleri (örneğin, sayısı, normal dağılıp dağılmadığı) göz önünde bulundurularak uygun testlerin seçilmesi, araştırma bulgularının, sonuçlarının ve önerilerinin güvenilirliğinde büyük öneme sahiptir.
- **Tez ile makale ayrımı:** Tez ile bilimsel dergi makalesi metin yapılandırma bakımından birbirinden farklı bilimsel iletişim çıktılarıdır. Tezlerden üretilen makalelerde bu ayrımın yapılması gerekmektedir. Bununla birlikte, bir tezin jüri değerlendirmesinden geçmiş olması makale formatına dönüştürülmüş biçiminin de Editörler Kurulu ve hakem denetiminden olumlanarak geçeceği anlamına gelmemektedir. Değerlendirme sürecinde sayın yazarlarımızın kendilerine iletilen raporları ve bu raporlarda sunulan nesnel değerlendirmeleri dikkate almaları da bilimsel iletişim sürecinin sağlıklı işlemesine yardımcı olmaktadır.

Değerli Okurlarımız,

Türk Kütüphaneciliği'nin bilimsel bölümü dışında yer alan ve dergimizin yaklaşık 70 yıllık mesleki misyonuna ışık tutan bir tür tarihi belge niteliğindeki diğer bölümlerine konu olan çalışmaların tamamı editöryal değerlendirmeye tabi tutulmakla beraber "Görüşler, Konuk Yazar, Okuyucu Mektupları" bölümlerine özellikle mesleğimizle ilgili disiplinlerde çalışan çevrelere, uygulamada çalışan meslektaşlarımıza ve öğrencilerimize daha fazla alan yaratarak mesleki iletişimi canlı tutmaya çalışmaktayız. Bu nedenle elinizdeki sayıdan itibaren dergimizin

Haberler/Mesleki Toplantılar bölümlerini yayından kaldırarak haber değeri olan konularda meslektaşlarımızı mektup niteliğinde yazılar yazmaya davet ediyoruz. Ulusal veya uluslararası düzeyde mesleki toplantılara katılan/katılacak meslektaşlarımızı öngörülerini veya izlenimlerini daha fazla kaleme alarak mektuplaştırmalarını diliyoruz.

Değerli Okurlarımız,

İş üretme süreçlerinde görev tanımları ve her aşamada olası sorun veya engellerle karşılaşınca doğru yönelimleri işaretleyerek yol almanın/yol değiştirmenin çağdaş süreç yönetimlerinin gereği olduğunu düşünmekteyiz. *Türk Kütüphaneciliği* editöryal süreçlerinde de yazılı kurallara göre hareket etmekle beraber insani iletişimin gücünün göz ardı edilemeyeceği düşüncesindeyiz. Bu nedenle gerek editöryal gerek bilimsel süreçlerde empati ve karşılıklı anlayışla sorunların daha kolay aşılabileceğine inanmaktayız.

Bu düşüncelerden hareketle yaklaşan yaz mevsiminin sağlık ve mutluluklar getirmesini, ulusal ve uluslararası mesleki yazınımızın katma değer üretecek niteliklere erişmesini gönülden dileriz.

Saygılarımızla.

Türk Kütüphaneciliği Editörler Kurulu

Kaynakça

Al, U. ve Şencan, İ. (2016). Bilimsel iletişimin dikenli yolları: Makalelerin yayın süreci üzerine bir değerlendirme. *Türk Kütüphaneciliği*, 30, 449-470.

Türk Kütüphaneciliği. (t.y.). Ana sayfa. Erişim adresi: <http://www.tk.org.tr/index.php/TK>

Seçilmiş Kaynakça

Al, U. ve Soydal, İ. (2017). Publication lag and early view effects in information science journals. *Aslib Journal of Information Management*, 69, 118-130. doi: 10.1108/AJIM-12-2016-0200

Doğan, G. (2015). Bilimsel iletişim. *Türk Kütüphaneciliği*, 29, 209-211.